Štev. 82 Maribor, dne 26. oktobra 1914. Letnik VI.

Naročnina listu:
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . „ 5·—
Četrt leta . . „ 2·50
Mesečno . . „ 1·—
Zunaj Avstrije:
Celo leto . . K 15·—
Posamezne številke :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računijo po 12 vinarjev od 6redne petitvrste: pri večkratnih oznanilih velik ::: popust. :::
„Straža“ izhaja v pondeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica 5. = Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Borba z Rusi se nadaljuje.

Naše prodiranje čez Karpate privabilo nove ruske čete. — V srednji Galiciji mi in Rusi v utrjenih postojankah. — Pred Ivangorodom premagali dve ruski diviziji. — Avstrijci in Nemci pred Varšavo. — Naš donavski čoln „Temes“ zadel ob mino. — Srbom vzeli Jagodino planino. — Srbe natepli pri Mokro-Rogatici.

General Bissing brani duhovščino.

Uredništvo lista „Iserlohner Tageblatt“ je prejelo od generalnega poveljstva 7. nemškega armadnega zbora v Münstru z dne 13. oktobra sledeče pismo, ko ega vsebino je moral omenjeni list takoj priobčiti:

„V številki 230 Vašega lista z dne 1. oktobra 1914 ste priobčili članek z nadpisom: „Življenje v Sennelagru.“ V tem članku se med drugim navaja tudi to, da se nahaja v taboru za ujetnike tudi 50 belgijskih duhovnikov in menihov, ki so tamkaj zaprti, ker so se udeležili bojev prebivalstva proti nemškim četam. Vsi ti duhovniki so sedaj tamkaj zaprti in nosijo obleko kaznjencev.“ Ta odurna pisava, koje namen je, zasmehovati ves duhovniški stan, je od konca do kraja izmišljena. Tisti 29 — ne 50 — belgijski duhovniki, ki so prišli z drugimi Belgijci vred v nemško ujetništvo in so jih odvedli v Sennelager, so bili na moje povelje prepeljani v Münster v bogoslovnico. Vojaška oblast ni dosedaj dognala prav nič obtežilnega za duhovnike. Zaradi priobčenja članka, iz katerega govori slepo sovraštvo in ki je očividno priobčen z namenom, da bi se v sedanjih resnih časih vnovič poostrila verska nasprotstva, Vam podelim strog ukor. Svarim Vas prav resno pred posledicami, če bi se kaj sličnega zopet ponovilo. Pozivam Vas, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista na vidnem mestu pod nadpisom: „Belgijski duhovniki v Sennelagru“ dobesedno to moje pismo. Kot dokaz priobčenja mi pošljite eden izvod dotične številke. Policijska oblast v Iserlonu je obveščena o tem pismu. — Poveljujoči general Bissing.“

Avstrija nad vse.

Živi cesar, domovina
Večna bodi Avstrija!

Mnogo črnogledov se nahaja po državi, ki sicer priznavajo velik pomen in nepremagljivo silo avstrijsko-nemške zveze, vendar pa se udajajo otožnim mislim, kako mesto bo v bodoče zavzemala Avstrija v Srednji Evropi, osobito z ozirom na nemško cesarstvo. Po našem prepričanju ni nobenega povoda za tako politično hipohondrijo. Pod solncem živijo sicer zelo različni ljudje, toda tudi zreli in pametni Nemci zunaj v cesarstvu ne želijo in ne mislijo drugače kakor vsak avstrijski domoljub, namreč da ostane Avstro-Ogrska **močna, enotna in popolnoma svobodna.**

V Berolinu je pred kratkim sloviti učitelj narodnega gospodarstva, profesor dr. Adolf Wagner, predaval o vprašanju, ki je sedaj zares na dnevnem redu velepolitičnih razpravljanj: „Kakšno bode v bodoče razmerje Avstro-Ogrske do Nemčije?“ Po poročilu „Information“ je med drugim tudi rekel: „Sedanji čas je dozorel končno spravo med Avstrijo in Nemčijo, končno spravo med rodovinama Hohenzollernjev in Habsburžanov. S tem se je doseglo, da se je sklenila množica 120 milijonov v trdno vrsto, ob kateri si bodo sovražniki brezuspešno skrhali svoje zobe. V prvi vrsti se moramo spomniti cesarja Franca Jožefa I. Njegova zasluga je, da upošteva zgodovinski razvoj kot nespremenljivo dejstvo in se ni upiral spravi s Hohenzollernji. Ponudil je nemškemu cesarju roko. To je bilo zares veliko delo po dogodkih iz leta 1866. Tega se hočemo vedno hvaležno spominjati!“

Mi pa hočemo k temu izvajanju pribiti, da avstrijskemu domoljubu dobro denejo take besede, ki odkrito priznavajo, kaj je storila naša država in njena ces. rodovina Nemčiji, denejo tem bolj dobro, ker jih v vsakdanjih političnih razgovorih nismo vajeni slišati. V svojem predavanju je profesor dr. Wagner še nadalje tudi izvajal:

„In sedaj še nekaj o drugem vladarju, ki je nemškega pokolenja in kojega oče je bil majhen nemški knez: Eduvard VII. Vse je storil, da bi hujskal proti nam. Trudil se je, da bi cesarja Franca Jožefa razvnel za maščevanje, toda stari cesar se je hrabro upiral. Bil je pošten in zvest zaveznik. Le predstavljajmo si, kaj bi se zgodilo, ako bi Avstro-Ogrska sledila politiki Eduvarda VII., ki je šla na to, da se nas obkoli in osami. Toda ravnal je pošteno in njegovi poštenosti se imamo zahvaliti za svojo moč.“

Vsi krogi v Nemčiji, ki sodijo trezno in ki imajo upliv v javnosti, priznavajo in hvalijo zvesto prijateljstvo Avstrije napram Nemčiji ter smatrajo za življenjsko nujnost nemškega cesarstva, da ostane ob njegovi strani enotna Avstrija, močna na zunaj, in utrjena na znotraj. In vsakdo ve, da se ta zaželjena moč da doseči samo enim potom: ako se skrbno zbirajo vse moči in enako negujejo vsi deli, ki se bratsko strnjajo v celoto. Vsi narodi širne Avstrije bodo z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se zunaj v Nemčiji neprikrito priznava, kako potrebna je tudi v interesu zveze z Nemčijo pri nas ona politika, ki zbira vse posamezne dele in pospešuje njih razvoj. Kajti samo taka politika dela Avstrijo močno na znotraj in s tem tudi na zunaj. „Močna Avstro-Ogrska“ ni nič drugega, kakor skupen izraz za vse v Avstriji živeče narode, ki so skupaj močni, ako je vsak za-se močen in gospodarsko bogat.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 26. oktobra.

Čeravno je rekel general Boroević, da je razmerje naše moči do ruske moči kakor 1 proti 2, še vendar imamo dosedaj na celi črti lepe uspehe. Iz Ogrskega so Rusi popolnoma pregnani, Černovice so naše, Kolomea tudi, boji pred Przemyslom in Lvovom nam prinašajo vsak dan majhne uspehe, okoli Jaroslava ob spodnjem Sanu si tudi znamo pomagati proti Rusom, pred Ivangorodom smo Ruse presenetili ter natepli, a pred Varšavo se skupno z Nemci pripravljamo, da naskočimo to trdnjavo. To je kratka slika čez vse bojišče.

Naš III. armadni zbor pred Przemyslom.

Kakor se naknadno iz Przemysla javlja, je imel 3. armadni zbor tudi priliko, v nekem težavnem položaju ne le hrabro, temveč tudi odločilno nastopiti. Pri Radimnu se je zapletla dne 8. oktobra neka honvedska divizija na severni fronti v boj z mnogo močnejšimi sovražnimi četami, ki so naskakovale čez Malkovice. Položaj je postajal na tej točki že jako kočljiv in v pogibelji ni bila le naša honvedska divizija, temveč še večji oziri. V tem trenotku so udarile iz zapada z vso silo čete III. zbora na sovražnika. Po ljutem boju je naš domači zbor rešil honvedsko divizijo ter zavzel tako važne ruske postojanke, da so se morali Rusi s severozapadne trdnjavske fronte sploh umakniti. Šli so nazaj čez Radimno na izhodni breg reke San.

Moč avstrijske artilerije.

„Vossische Zeitung“ poroča: Ruski ujetniki, ki so prišli v zadnjih bojih z nami v avstrijsko ujetništvo, poročajo o strašnem učinku avstrijske artilerije ter pravijo, da so Rusi v zadnjih bojih izgubili nad 1000 topov. List dostavlja: Velike izgube na ujetih in na topovih dado trdno upati, da bo odporna sila ruske vojske popustila in da bodo Nemci in Avstrijci v kratkem že izvojevali odločilno zmago.

Rusi pri Ivangorodu tepeni.

4600 Rusov ujetih.

Avstrijski generalni štab uradno poroča:

Med tem, ko je včeraj (četrtek) na bojišču južno od Przemysla imela glavno besedo naša težka artilerija, so se ob spodnjem toku reke San razvili živahni boji med našimi in ruskimi četami. Naše poveljstvo se je odločilo, da pusti Ruse na nekaterih mestih čez reko na zahodnji breg, da jih naša armada ložje napade in pobije. Ruska krdela, ki so prekoračila San, so že na vseh krajih potisnjena trdo ob deročo reko. Pri mestecu Zarzecze, ki leži na desnem bregu reke, nekoliko nižje od izliva Taneva v San, so naši ujeli črez 1000 Rusov.

Deli naše armade so se nenadoma pojavili pred rusko trdnjavo Ivangorod, **so pobili tam dve ruski diviziji, ujeli 3600 Rusov,** zaplenili eno zastavo in 15 strojnih pušk.

Naši zvabili Ruse v past?

Naši napadi na utrjene ruske postojanke na črti Medyka—Stary-Sambor so dosegli zopet nove uspehe. Pod varstvom naše infanterije, ki je prodrla na višine na obeh straneh mesta Mizyniec, se nam je posrečilo, da smo spravili našo težko artilerijo, ki je zaostala v dolini reke Wiar, na ugodne postojanke, odkoder je zelo uspešno obstreljevala sovražnika.

Ob Sanu, posebno ob spodnjem toku (na izhodnem bregu), so Rusi v dobro utrjenih postojankah. Našim se je sicer posrečilo, da so pri mestu Jaroslav in nekaterih drugih krajih prekoračili reko in zasedli nekatere dele na njenem desnem bregu, a radi naraščujoče reke in ker manjka stalnih prehodov (mostov), smo se zopet umaknili na levi breg. Ako bi hoteli z vso silo prodirati čez San, bi bili morali napraviti vojaške mostove, taka podjetja pa stanejo mnogo žrtev. Naše poveljstvo se je torej odločilo, da se umaknemo čez reko. S tem činom smo Ruse premotili, da so mislili, da se naša armada umika. Rusi so zapustili svoje utrjene okope na izhodnem bregu in so na pontonskih mostovih prekoračili reko San. Tako smo jih zvabili na našo stran. Ko je dovolj Rusov prekoračilo reko, so pričele naše čete z napadom. Rusi so prišli v zelo težaven položaj. Po hudih bojih smo potisnili Ruse ob reko, ki se da sedaj radi velike povodnji zelo težko prekoračiti. Ruske čete, ki stojijo na izhodnem bregu, ne morejo poseči v boj, ker bi s svojim streljanjem postavile v nevarnost svoje lastne čete na desnem bregu. Pri Zarzeczu smo ujeli že 1000 Rusov in tudi z drugih mest se poroča o velikem številu ruskih ujetnikov. Zdi se, da se bo morda našim četam posrečilo tukaj doseči nad Rusi ob Sanu isti uspeh, kakor so ga že dosegle naše čete proti Srbom pri Mitrovici, ko je bila uničena cela timoška divizija.

Pri Magieri 20.000 Rusov ujetih.

V bojih za višino Magiera pri Przemyslu so Avstrijci ujeli 20.000 Rusov. Ruska infanterija se uda takoj, ko vidi, da je zašla v nekoliko slabejši položaj.

Mesto Kolomea naše.

Gradec, 24. oktobra.

„Tagespoštin“ poročevalec je včeraj dobil od neke višje osebe brzojavno poročilo, iz katere je razvidno, da so Rusi izpraznili mesto Kolomea v izho-

dni Galiciji. (Kolomeja leži ob reki Prut v sredini med mestoma Stanislav in Černovice, kakih 30 km od bukovinske meje.)

Pred Varšavo.

Krakov, 23. oktobra.

„Glos Naroda“ poroča: Nemški in avstrijski zrakoplovci so dognali, da se ruske čete v veliki naglici umikajo čez most reke Visle pri Varšavi na desni breg. Zdi se, kakor da bi prišli Rusi do prepričanja, da jim bo nemogoče, se na črti Varšava—Ivangorod še dalje držati ter hočejo mesto Varšavo prepustiti Avstrijcem in Nemcem. Sedaj se ruska armada utrjuje v ugodnih postojankah na izhodnem bregu Visle. Avstrijci in Nemci so zasedli železniško postajo Truszkow, ki leži na progi Dunaj—Varšava, 12 km od zunanjih varšavskih utrdb.

Pet ruskih generalov pokopanih v Lvovu.

Krakov, 23. oktobra.

Poljski list „Glos Naroda“ poroča, da so bile izgube Rusov v drugi bitki pri Lvovu naravnost ogromne. V teku enega tedna je bilo v Lvovu pokopanih pet ruskih generalov, ki so umrli za ranami, katere so dobili v tej bitki.

Velikanske izgube Rusov.

Carigrad, 22. oktobra.

Carigrajski list „Tasvir-Efkiar“ poroča, da je število ranjencev, katere prepeljajo z bojišč v notranjost Rusije, velikansko. Vsa mesta in vse vasi od meje do Moskve so ena velika bolnišnica. Vsled pomanjkanja zdravnikov in vsled drugih nerednosti umre veliko število teh ranjencev. Te velikanske zgube povzročajo po vsej Rusiji splošno žalost. Število dezerterjev se množi vsak dan in vsakega dezerterja, katerega ulovijo, takoj ustrelijo. Pobiranje vojnega davka še pomnožuje splošno bedo.

Ruska vlada išče denarja.

Govorili so, da vzdrži ruska vlada tudi najdaljšo vojsko, ker da je na-njo pripravljena. Med tem se pa vedno bolj in bolj vidi, da bo tudi Rusija prisiljena, da poseže k izvanrednim pripomočkom, ker ji primanjkuje denarja. Med prvimi pripomočki naj bi bil davek na imetje, in sicer kakor v Nemčiji, brambnodonosni davek, enkrat za vselej. Ta davek naj bi prinesel milijardo rubljev čistega. Poleg tega, oziroma pravzaprav pred tem, je hotela upeljati ruska vlada na vojne potrebščine bančne izkaznice za vsoto 300 milijonov rubljev. Ta transakcija bančnih obveznosti bi bila pri današnjem stanju ruskih financ tudi možna. Kljub temu pa bi ne bilo dosti denarja za vojne in zato namerava ruska vlada zvišati davek na imetje, rente, pivo, kolke, hranilnice in dedščine. Po načrtu finančnega ministra bi imele od tega zvišanja ruske finance 400—500 milijonov dobička. Te predloge bi naj obravnavala ruska duma po možnosti že v prvi polovici listopada. Vodje vseh ruskih političnih strank so že izjavili, da se izognejo vsaki debati o teh načrtih in da sprejmejo te v vsem obsegu. V ta načrt pa so obseženi tudi novi davki, in sicer davki na luksurjozne stvari in davek na dohodarino, ki naj bi skupno donašali 350 milijonov rubljev. Davki brez doklad na imetje bi morali donesti letno ruski vladi nad eno milijardo rubljev. Ker pa priznava ruska vlada mogočnost, da bi vsi ti davki ne donesli potrebnega denarja, zato misli ruska vlada na narodno posojilo, in sicer v tem obsegu, kakor ga je izvedla Nemčija. To posojilo bi sicer ne imelo istih uspehov, kot nemško, ker je Nemčija bolj bogata, ali svojih 2000 milijonov mark bi ti davki prinesli. Z vseh teh primerov pa je razvidno, da se mora Rusija ravnati po Nemčiji, če hoče dobiti potrebno kritje za sedanjo vojno.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, 26. oktobra

Boji proti Srbom so postali živahnejši. Zadnji čas imamo zaznamovati zopet dva večja srbska poraza. Srbske čete, ki so pri Višegradu udrle v Bosno in prodrle do planine Rogatica, so bile dne 22. oktobra od naših čet tepene in vržene pri Mokro-planini v Srbijo. Istotako se je našim posrečilo, da so zasedli znamenito Jagodino-planino v Srbiji. Hribovje v okolici te planine je zasedeno po naših četah. Tukaj imajo naši svoje postojanke dobro utrjene. Posebno naša trdnjava Zvornik ob Drini dela Srbom velike skrbi s svojimi težkimi topovi, ker uspešno podpira vojna podvzetja naših čet, ki stojijo na srbskih tleh. Vsa poročila soglašajo, da vladajo v srbski armadi zelo žalostne razmere.

Avstrijci zasedli Jagodino-planino.

12 naših ujelo 97 Srbov.

Zagreb, 23. oktobra.

Vsi tukajšnji listi prinašajo naslednjo brzojavko: Po tridnevnih bojih v Srbiji so osvojile naše čete Jagodino planino. To je najmočnejša srbska postojanka, ki nam je dozdaj prišla v roke.

Sarajevo, 23. oktobra.

Vsak dan pripeljejo mnogoštevilne srbske ujetnike v Sarajevo. Včeraj je tudi prišel oddelek 275 srbskih ujetnikov, med katerimi je bilo 41 častnikov in 73 komitašev. Vsi so bili ujeti pri zavzetju Jagodine planine. Ujetniki pripovedujejo, da so morali stati po cele dneve v bojni vrsti in da je bil **boj za to planino tako strašen,** da niso mogli vzdržati svojih postojank nasproti prodirajočim avstrijskim četam in da so se morali udati. Pri nekem nadporočniku, Kosti Marušiču, so našli belo svileno zastavico, na kateri so bile uvezene besede: „Elyen a magyarok.“ Marušič je izjavil, da se po vojski noče nič več povrniti v Srbijo.

Mostar, 23. oktobra.

V Mostar je bilo pripeljanih 97 srbskih vojakov, katere je ujela naša patrulja 12 mož. Ko je nek srbski stotnik na Jagodini planini zapazil našo stražo, je zaukazal streljati, a njegovi vojaki ga niso ubogali. Odložili so orožje in vzdignili roke v zrak. Stotnik je zaradi tega ustrelil nekega srbskega podčastnika. Srbski vojaki so napadli svojega stotnika in mu odvzeli orožje. Med temi ujetniki se nahaja tudi sin bivšega srbskega ministra Avakumoviča, ki je, ko je bil ujet, takoj prosil, naj mu dajo kaj jesti. Rekel je, da vsi Srbi dobro vedo, da je Srbija izgubljena in da za njo ni od nobene strani rešitve. Danes je prestopilo 15 popolnoma opravljenih srbskih vojakov bosansko mejo pri Višegradu, ki so najprej prosili, naj jim dajo kaj za jesti. Izjavili so, da nazaj ne gredo, rajše se puste ustreliti.

* * *

Jagodina planina leži kakih 10 km od Drine na srbskih tleh zahodno od mesta Valjevo.

Srbi pri Mokro-Rogatici tepeni.

Berolin, 23. oktobra.

General Potiorek uradno razglaša: Močne srbske in črnogorske čete, ki so svoj čas udrle v izhodno Bosno ter so tam plenile in morile, so bile dne 22. oktobra (četrtek) na obeh straneh ceste Mokro—Rogatica hudo tepene in vržene nazaj. Podrobna poročila o teh bojih, v katerih so se naši posebno junaško borili, še sledijo.

* * *

Rogatica je malo bosansko mesto na cesti, ki vodi iz Sarajeva čez Mokro v Srbijo. Mesto je oddaljeno kakih 35 km od srbske meje. Mokro planina pa leži na srbskih tleh tik ob bosanski meji.

Podonavski monitor zadel ob mino.

Dunaj, 23. oktobra.

Uradno se razglaša: Ko se je podonavski monitor „Temes“ vračal od svojega uspešnega dela v Savi, trčil je ob sovražno mino in se potopil. Od moštva se 33 mož pogreša, ostali pa so bili rešeni.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, 26. oktobra.

Na nemško-francoskem bojišču se nahaja glavno bojno težišče sedaj ob severno-francosko-belgijski morski obali v črti Nieuport—Ypern—Lille, kjer so zbrali zavezniki vse svoje razpoložljive moči in kjer se sedaj vrše boji, katerih se z morske strani udeležujejo tudi angleške vojne ladje. V teh bojih napredujejo Nemci počasi, toda stalno. Boji ob reki Iser so posebno trdovratni. Vsi ponovni napadi francoskega levega krila na nemško desno krilo v črti Lille—Arras—Albert—Roye—Noyon so bili zmagovito odbiti. Na ostali bojni črti se ni nič posebnega pripetilo, a pričakovati je kmalu srditih spopadov za trdnjavo Verdun. Oblegovalni krog je postajal zadnji čas vedno tesnejši in sedaj, ko so prišli tjakaj naši motorji in nemški 42 cm velikani, so menda že dnevi trdnjave šteti.

Uradno poročilo.

Berolin, 22. oktobra.

Iz velikega vojnega stana se poroča z dne 23. oktobra predpoldne:

V bojih ob zalivu Iser so imele včeraj nemške čete nekaj uspehov.

Južno od Dixmuidena so nemške čete prodirale.

Zahodno od Lilla so bili napadi nemških čet uspešni. Zasedle so več krajev. Na ostali bojni črti zahodne armade vlada v obče mir.

Na izhodu so nemške čete uspešno odbile v smeri zahodno od Avgustovega vse napade Rusov, zaplenile so več ruskih strojnih pušk.

Z južno-izhodnega bojišča še ni nobenih poročil.

Na morju.

Angleško brodovje pred Dardanelami.

Carigrad, 23. oktobra.

Carigrajski list „Tanin“ javlja: Včeraj, dne 22. oktobra, je križarilo angleško vojno brodovje pred uhodom v Dardanele. V Madeitosu (mestece na otoku Imbro) se je slišalo gromenje topov.

Angleži izgubili 88 ladij.

London, 23. oktobra.

Uradno poročilo pravi, da je do dne 23. septembra t. l. padlo v nemške roke 88 angleških ladij.

Anglija pokupila brazilijanske vojne ladje.

London, dne 23. oktobra.

„Dally Telegraph“ poroča: Angleške vojne ladje „Mersey“, „Humber“ in „Severn“, ki so se udeležile zadnje pomorske bitke ob morski obali, so bile zgrajene na račun Brazilije. Ko je izbruhnila vojska, je pokupila omenjene tri majhne vojne ladje Angleška admiraliteta. Vse tri so iste velikosti in znaša tonaža vsake le 1250 ton.

Anglija zaprla Sueški prekop.

London, dne 23. oktobra.

Angleška vlada je naznanila vsem tujim vladam, da je zaprla Sueški prekop. Anglija je zaukazala vsem tujim ladjam, ki so zasidrane v pristaniščih Sueškega prekopa, da takoj odplujejo.

Anglež poveljuje ruskemu črnomorskemu brodovju.

Carigrad, 22. oktobra.

List „Taswir-Efkiar“ piše, da je prejšnji poveljnik turškega črnomorskega brodovja, admiral N. Limpus, prevzel poveljstvo ruskega črnomorskega brodovja. V Carigradu in sploh v turških vladnih krogih je ta vest vzbudila veliko razburjenje. Novi ruski poveljnik namreč ve sedaj za mnoge tajne načrte in namene turškega vojnega brodovja. Poleg tega mu je dobro znana tudi moč turškega vojnega brodovja.

Nemški pomorščaki na turških vojnih ladjah.

London, 22. oktobra.

Reuterjeva brzojavka poroča iz Carigrada, z dne 19. t. m. sledeče: Na pritožbo Anglije, da se nahajajo na turških vojnih ladjah nemški pomorščaki, je odgovorila Turčija, da je to njena notranja stvar.

Italija namerava res zasesti Valono?

„Secolo“ poroča iz Rima, da se je italijanski ministrski svet dne 19. t. m. bavil skoro samo le z žalostnimi razmerami, ki vladajo v Albaniji, posebno pa v Valoni. Italijansko vlado zelo skrbi usoda italijanske naselbine v Valoni ne samo zaradi anarhističnih razmer, ki vladajo zdaj v Albaniji, ampak tudi zaradi nevarnosti, ki preti mestu od strani Epirčanov. Vlada je v slednjem slučaju baje sklenila, Valono in njen okoliš zasesti. Oficijelno se o tej nameri nič ne razglaša. Laški listi tudi poročajo, da se je avtonomno epirsko ozemlje, kojega guverner je Zographos, priključilo grškemu vojaškemu okrožju v Janini, kar bi pomenilo aneksijo Epira od strani Grčije. Kaj je na teh vesteh resnica, se ne da lahko presoditi, na consulti (ministrskem predsedstvu) so žurnalistom le dejali, da ima Italija za vsak slučaj pripravljeno potrebno vojaštvo.

V Tarentu se vrši v kratkem revija (pregled) laškega vojnega brodovja. V to svrho se sestavi pet vojnobrodovnih divizij in sicer: 1. divizija: „Dante Alighieri“, „Leonardo da Vinci“, „Giulio Cesare“ (so dreadnoughti), „Nino Bixio“; 2. divizija: „Regina Elena“, „Napoli“, „Vittorio Emanuele“, „Quarto“; 3. divizija: „Benedetto Brin“, „Emanuele Filiberto“, „S. Bon“, „Carlo Alberto“; 4. divizija: „San Marco“, „Pisa“, „San Giorgio“, „Amalfi“; 5. divizija: „Garibaldi“, „Ferruccio“, „Varese“ in „Vettor Pisani.“ — Vrhu tega se udeleže revije visokomorsko torpedovsko brodovje in sedem torpedolovskih brodovji, to je 28 torpedolovcev. Vrhovno poveljstvo prevzame sam kralj. Brodovje se zbere tri milje stran od otokov S. Vito in S. Marco, šest milj stran od obali.

Enver-paša vrhovni poveljnik turške armade.

Carigrad, 22. oktobra.

Turški vojni minister Enver-paša je imenovan za vrhovnega poveljnika turške armade in vojne mornarice.

Šestkrat spečena kokoš.

Zanimiv prizor nam pripoveduje semkaj došli ranjenec: Ko smo korakali skozi neko vas na bosanski meji, sem od nekega kmeta kupil lepo tolsto kokoš za 1 K. To utegne biti delikatna jed v vojskinem času, sem si mislil. Jaz in moj tovariš sva se že pošteno veselila te dobre pečenke. Z bajonetom sem zaklal žival. Težavneje je bilo skubljenje, ker nisva imela nobene vroče vode. Celo uro sva oba skrbno skubila kokoš, da bi jo mogla ob bližnjem počitku speči. Ker nisva smela v šotoru zakuriti, izkopala sva v zemljo globoko luknjo, zanetila spodaj ogenj, in pokrila jamo zgoraj z listjem. Majhen odvodni ka-

nal naj bi nevidno zakrival izdajalski dim. Ko je kokoš ležala v vreli vodi, sva zaslišala naenkrat klic: „Naprej!“ Preostajalo mi ni ničesar drugega, kakor v telečnjak pobasati na pol pečeno kokoš, iz katere se je kadilo, da me je v hrbet skozi bluzo peklo. Moj poročnik me je začuden vprašal, zakaj se iz mojega telečnjaka kadi. Bila je sopara na pol pečene perutnine. Tako sem korakal s svojo kokošjo še več ur daleč, ležal v vojni črti (Schwarmlinie) in sovražne krogle so frčale čez nas. Zopet sem porabil bližajoči se počitek, da bi spekel svojo kokoš. Pa zgodilo se je ravno isto; ko je voda z našo pečenko že kipela, poklicali so me k poljski straži. Tako se je zgodilo še trikrat. Vedno, ko bi imel priti do srčno zaželjenega cilja, odšla nama je jed, na katero sva se že tako veselila. Bile so pravcate muke to. V šestič je bila kokoš spečena in pripravljena za povžitek. Tedaj je hotela nesreča, da me je ranil šrapnel in so me prenesli na obvezovališče. Predno sem se ločil od svojega tovariša, izročil sem mu šestkrat spečeno kokoš. Toda v vojskinem času ne moreš biti izbirčen.

Nekaj o topovih in njih nabojih.

Vsak dan beremo ali slišimo pripovedovati ranjence o topovih in njihovem smrtonosnem delovanju. Ne bo odveč, če pravi na kratko opišemo to vrsto bojnega orožja.

Topovi, ki služijo vojskovanju na suhem, so dvojne vrste: kanoni in možnarji (ali havbice). Kanoni imajo dolge cevi in mečejo svoja zrna nizko pri tleh, naravnost proti sovražnim ciljem. Ako se cilj, na primer sovražna četa ali nizek okop, za katerim je skrita, vidi, streljajo nanjo kanoni. Če pa je sovražnik skrit za visokim okopom ali za hribom, tako da ga ni videti, ga vzamejo na piko možnarji. Ti imajo kratke cevi in streljajo visoko v zrak obrnjeni, tako da strel najprej leti visoko napošev v zrak, potem pa, ko doseže višek, pada zopet pošev proti svojemu cilju, ki ga zadene od zgoraj navzdol. Naša artilerija (topništvo) je razdeljena v kanonske in možnarske polke (Feld-Kanonen-Regimenter in Haubitzen-Regimenter). 42 cm topovi, ki rušijo francoske in belgijske trdnjave kakor piškave orehe, so veliki možnarji, katerih cev ima v premeru 42 cm.

Nabijajo ali bašejo topove s podolgastimi, več kilogramov težkimi naboji. Nekdaj so bili ti naboji okrogli (odtod ime krogija) in iz celega kosa. Rabili so jih samo za rušenje trdnjav. Danes streljajo tudi na sovražne roje na prostem. Da dosežejo uspehe, ne smejo biti naboji iz celega in okrogli (temveč so podolgasti, (zato, da se vsled zarez v topovi cevi začno vrteti okoli svoje osi in ostanejo v pravi smeri, ter imajo pri udarcu večjo silo) in votli ter napolnjeni z razstrelivom, ki naboj raztrga ob svojem času, in tako povzroči večjo škodo sovražniku. Ti naboji so tudi dvojne vrste: granate in šrapneli. Granate so sicer iz celega kosa jekla, a so votle in napolnjene z razstrelivom. Ko zadenejo na oviro (zemljo ali zid), se najprej nekoliko vanjo zarijejo, potem pa na drobne kosce razlete, ki vse, kar je blizu, razbijejo. Zato se z granatami obstreljujejo močne utrdbe in okopi. Šrapnel se po zunanje loči od granate le po tem, da ima na sprednjem koncu „špico“ iz mesinga. Napolnjeni so šrapneli z nad 300 krogljami, ki so vlite v maso od žvepla in drugih razstrelivih snovi. S posebnim ključem (francozom) se sprednji konec tako zasuče, da se ob določenem času masa odznotraj vžge, špico odbije in nad sovražnika se vsuje, kakor iz strelne puške, toča krogel od zgoraj dol. Te krogle niso tako snažne in drobne, kakor iz puške, zato so rane od šrapnelov večje in se rade tudi gnoje. Vsled tega se vojaki najbolj boje šrapnelovih ran.

V bližino, k večjemu do 800 metrov, na primer na naskakujoče pešce ali jezdece, se strelja tudi s kartečami, to je z naboji, ki se že v topovi cevi razdrobe in sipljejo kroglje kakor lovska puška male šreteljne, torej sovražnika res kar pokrtačijo z bojne vrste.

Vrl praporščak.

Jelačičev polk je bil v zadnjih bojih ob Drini nameščen na zelo izpostavljeni postojanki. Neki praporščak je znal svoje ljudi navdušiti za najneverjetnejša junaštva in se je tudi prebil ž njimi skozi sovražne čete. Bil je ranjen in prepeljali so ga z 20 možmi njegove stotnije v Zagreb. V Zagrebu so hoteli v bolnišnici namestiti praporščaka v častniško sobo, a praporščak je prosil, naj ga raje puste pri njegovih hrabrih Ličanih, čemur so tudi ugodili. In praporščak je sedaj sobni poveljnik pri svojih ljudeh, njihov tolažnik in svetovalec, ki jih razvedruje s svojim vedno svežim humorjem. Če pa začenja veselo razpoloženje ponehavati in ljudje hočejo obupovati, tedaj pa zagrmi po sobi praporščakovo povelje: „Nastop!“ In vojaki, ležeči v pločevinastih oblogih, ki se ne morejo ganiti s postelje, se zakrohotajo na vse grlo . . .

Najmlajši naš vojak.

Krakovska „Nowa Reforma“ poroča iz Budimpešte:

Ko je izbruhnila vojna, se je 15letni Fran Kende, rodom iz Kölesega v unški veliki županiji, rojen dne 24. junija 1899, prijavil vojaški oblasti, da bi ga sprejela v vojake, toda prejel je odgovor, da ga ne morejo sprejeti, češ, da je še premlad. Deček, ki je dokončal štiri razrede realke, se je nato priglasil pri poljski legiji, ki ga je sprejela. — Fran Kende ima pet bratov, ki so vsi poročniki v armadi in so vsi na bojišču. Fran Kende, ki je najmlajši vojak v naši armadi, se je udeležil bitke pri Nagy-Bocsko, vedno se nahajajoč ob strani poveljnika. Za časa pohodov po ogrskem ozemlju je vedno služil kot tolmač med Madžari in Poljaki. Fran Kende govori poleg nemškega in madžarskega jezika poljski, slovaški in ruski ter srbo-hrvatski jezik.

Z one strani Drine.

Stotnija nekega hrvatskega polka je ležala lepo skrita v dobro zavarovanih strelskih jarkih. Dva dni in eno noč se je neprenehoma streljalo na sovražnika, ki se je vkopal na nasproti ležečem hribu. Po ledeno mrzli noči, ko so po kratkem premoru v jutranji megli padli prvi streli, je opazil poveljnik naše stotnije, da prihajajo vsi streli s samo ene strani. Vsa ostala strelska vrsta je molčala. Tedaj se je odločil za naskok. Ko so naši vojaki skočili izza okopov ter udrli po obronku navzdol, da bi na oni strani zaseke splezali zopet navzgor, se je vsula na naše vrste toča krogelj iz strojnih pušk. V divjem naskoku so skoraj brez sape dospeli na vrh, ki je bil skoraj popolnoma zapuščen. Le na najvišji točki se je za nekim grmom še neprenehoma bliskalo. Srbski častnik je popolnoma sam držal postojanko z eno strojno puško, da bi tako varoval umikanje svojih ljudi. V prihodnji minuti je sovražno streljanje umolknilo in srbski častnik je umrl junaške smrti. Tedaj je komandiral naš poveljnik „k molitvi“ in rekel: „Take junake je treba častiti tudi kot sovražnike!“ V tem, ko je naš oddelek streljal za sovražnikom, ki se je pomikal po odprtem ozemlju, je bil junaški sovražni častnik pokopan z vsemi častmi. Povzdigujoči prizor je v taboru naših vojakov vzbudil največje navdušenje in vsakdo bi bil pripravljen, takoj slediti zgledu junaka, ko bi prišla vrsta še nanj.

Kako je v Galiciji.

Rojak, ki se je udeležil najhujših bojev v Galiciji, piše:

Pred vsem pozdrav! Že en mesec sem tu. Dnevi teko še dosti hitro, dasi je ta dežela do skrajnosti dolgočasna. Kako je vendar krasna naša domovina. Vi hodite mnogo po deželi, prosim, povejte mirnim ljudem, kako srečni so, da so se rodili v tako krasni deželi kakor je Goriška, oziroma Kranjska in Štajerska, zlasti pa, ker so tam gospodje na lastnih tleh, dočim je tu kmet od pana (gospoda) odvisen siromak, ki gara za žive in mrtve, zraven pa živi slabejše kakor pri nas zadnji ovčji pastir. Izhodna Galicija je ravna pokrajina, dolgočasna, da se Bogu usmili. Vasi so zelo redke. Po cele dneve smo korakali, da smo prišli zopet do ljudi. Večinoma do kake pristave. To so prostrana poslopja sredi polja, kjer imajo graščaki svoje shrambe in hleve. Vse je zanemarjeno. Lastnik živi morda v daljnem mestu, tu ima le svoje valpete in podložnike. Svobodnih kmetov je malo. Pani imajo cele pokrajine; do 30 vasi ima kak grof. In v Galiciji toliko vasi pomeni že celo glavarstvo v našem smislu. Ljudje žive slabo. Nekoč sem sestradan dobil pri kmetu kruha, ki je bil pa tako slab, zamešan iz raznih žit, da ga nisem mogel jesti. Voda pa za nas ni užitna. Le v skrajni žeji jo rabimo. In pri nas? Naši ljudje so se pomehkužili, zato jim smrdi domovina. Zahodni del Galicije je hribovit, toda brez kakih naravnih krasot. Kako je vendar krasna naša Slov. Štajerska v gorah! O Gorenjski niti ne govorim.

Nepričakovano snidenje.

Bilo je v zagrebški bolnišnici Rudečega križa, kjer je velika soba določena za častnike. V sredi sobe stojita dva stebra. Neki stotnik, težko ranjen na nogi, leži že več dni v sobi. Poleg njega so le še trije tovariši, a 16 postelj je še praznih. Tiho in mirno je v sobi. Nekega večera pa se je začel zunaj na hodniku šum in hrup ter hitra hoja gor in dol po hodniku. Ker je bilo že bolj pozno, je gorela v sobi le še nočna lučka, ki je le slabo razsvetljevala sobo. Pripeljali so nove ranjence in ker je bilo drugje že vse polno, so začasno namestili nekaj vojakov tudi v sobo za častnike. Ranjenci, ki so bili utrujeni po dolgi vožnji, so kmalu trdno zaspali. Ko so prihodnjega jutra posijali prvi solnčni žarki skozi okno, se je stotnik, dasiravno le s težavo, vendar sklonil nekoliko pokoncu, da bi si ogledal ranjence, ki so jih prejšnji večer namestili v sobi. Tam za stebrom se mu je zazdelo, da je zagledal znano lice. Nagnil se je nekoliko na stran, da bi videl bolje, in tedaj se mu je nehote izvil vzklik: „Svoboda, to si ti!“ Bil je njegov sluga. Sluga pa se ni ganil in ni mogel odgovoriti na pozdrav, dasiravno so njegove oči zrle naravnost v stotnika. Ubogi sluga je ležal popolnoma ohromel na svojem ležišču in debele solze so mu tekle po licih. So pač govorile te solze, ko niso mogla govoriti usta.

Za ženinom na bojišče.

Mnogo vojakov, ki so šli na bojišče, se je dalo, predno so šli na vojsko, poročiti s svojimi nevestami. Samo v Gradcu se je pretečeni teden vršilo čez 30 takih porok.

Neka dunajska nevesta pa je napravila drugače. Njen ženin je bil tako hitro upoklican pod orožje in je moral tako brzo odriniti na bojno polje, da ni moglo priti več do poroke na Dunaju. Ženin, nadlovec Otmar Knipl, od 12. lovskega bataljona, se je s težkim srcem poslovil od svoje neveste. Za šalo ji je rekel pri slovesu: „Micka, pa pridi za menoj v Galicijo, bova se pa kar tam dala poročiti. Priče bova že dobila. Muziko pa nam bodo špilali topovi!“

Ženin se je odpeljal dne 2. avgusta v Galicijo in nevesta Marija Geroš se je takoj odločila, da bo res sledila ženinu na bojišče. Dobila si je potrebne listine in pregovorila tudi ženinovo sestro, Leopoldino Knipl, da gre ž njo. Dne 14. avgusta sta se odpravili po železnici na bojišče. Po dolgi in dolgočasni vožnji sta junaški deklici prišli konečno v Radymno. Poveljnik postaje ju je peljal v taborišče, koder se je nahajal tudi armadni poveljnik — general Auffenberg. Poveljniku sta se ženski tako smilili, da jima je kljub protestu drugih častnikov dal dovoljenje (uradni certifikat), po katerem jima je bilo možno priti mimo vseh straž do bataljona, kjer je služil četovodja Knipl. Polkovnik Hauser je podaril nevesti 200 K kot poročni dar od generala Auffenberga. Mladenka je bila tega izredno vesela. Končno sta se dekleti peljali na vozu daleč od glavne ceste v hribe. Voznik je zelo sumljivo izgledal. Bila je temna noč. Obe mladenki ste sedeli molče za voznikom in sta ves čas imeli nabasane revolverje v rokah. Bati se je bilo, da bi ju mogoče robati voznik hotel vreči z voza, ali pa bi bili napadeni od kakih sovražnih straž ali nočnih sov.

Končno sta ob 2. uri po noči došli dunajski junakinji do prve patrulje 12. lovskega bataljona. Patrulja ju je odposlala na neko pristavo, kjer je bila nastanjena 1. stotnija, pri kateri je služil nevestin ženin. V slamo in seno zariti so ležali vse skrižem vojaki in častniki v napol podreni koči. Korajžni dunajski mladenki sta takoj našli onega, katerega sta iskali. Utrujen od napornih maršev prejšnjih dni je četovodja Knipl močno smrčal. Mož se je hudo prestrašil, ko je zagledal pred seboj svojo nevesto in sestro. Prvi hip je mislil, da sanja; delj časa je še trajalo, predno se je zavedel, da stojita pred njim v resnici oni osebi. Izredno radostno je bilo to svidenje. Čitatelj si lahko sam predstavlja, kakšni prizori so se izvršili, ko so si podali roke in pripovedovali drug drugemu svoje dogodljaje. Po celem taborišču se je po bliskovito raznesla vest, da je dobil četovodja Knipl od 1. stotnije izreden obisk in da bo drugi dan poroka.

Ob 8. uri zjutraj so se peljali ženin, njegova sestra in nevesta ter dva četovodja kot priči v bližnje mestece Cieszanov, kjer je v katoliški cerkvi nek poljski duhovnik poročil mladi par. Izredno lepa je bila ta slovesnost. V bližini se je slišalo gromenje topov, v cerkvi pa sta si dve ljubeči se srci obljubili večno zvestobo. Župnik Ceslav Masny je imel na ženina in nevesto lep nagovor. Po poroki so se zbrali svatje v neki borni koči, kjer so povžili 10 steklenic vina, ki ga je podaril stotnik mladi dvojici, 30 trdokuhanih jajc in nekaj črnega kruha s surovim maslom. Ko so svatje to povžili, je bila „gostija“ gotova.

Nevesta je podarila stotniji, v kateri je služil ženin, več škatljic cigaret in čokolade. Poveljnik je stotniji to noč nalašč dal izreden odpočitek. Ko je napočila zora, morala je iti ženinova stotnija zopet naprej kot prednja straža. Mlada dvojica se je morala posloviti. Nevesta in njena svakinja sta še dolgo časa mahali z robci v slovo svojemu ženinu, oziroma bratu. Ko pa so izginili vojaki izpred njunih oči, sta se podali Dunajčanki zopet na pot proti domu. Brez vsake nezgode sta se vrnili na Dunaj.

Raznoterosti.

Duhovniške vesti. Nastavljen je kot mestni kaplan v Ormožu č. g. o. Valerian Učar, duhovnik nemškega viteškega reda v Ljubljani. — Kot vojni kurati so še upoklicani čč. gg.: Vaclav Jastrobnik, kaplan v Loki pri Zidanem Mostu; Franc Zagoršak, kaplan na Ptujski gori in Peter Jurak, kaplan na Ljubnem.

Za vojaškega duhovnika je vpoklican č. g. Vaclav Jastrobnik, kaplan v Loki pri Zidanem Mostu, najprej v Gradcu, sedaj pa je že v Krakovem.

Vojaški kurat črnovojniške brigade št. 105, č. g. Franc Kren, piše te dni svojemu svaku z bojišča: Dragi! Z božjo pomočjo sem še zdrav! Drugače je pa popolnoma vojaško življenje. Topovi pokajo, krogle švigajo, šrapneli sikajo po zraku, da je groza. Človek se mora tu odpovedati vsem ugodnostim. Srčen pozdrav!

Umrl je v Selnici ob Muri posestnik Andrej Ferk. Mož je dolgo časa bolehal. Bil je pri vseh volitvah na naši strani. Dva sinova ima na vojski. N. p. v m.!

Odlikovan je bil radi junaških činov na bojišču z vojaškim zaslužnim križem z vojnim okrasom stotnik deželnobrambovskega pešpolka št. 26 Franc Zwirn. Odlikovanec je naš štajerski rojak, doma iz Stoperc pri Rogatcu.

Cesarsko pohvalno priznanje se je izreklo radi junaškega zadržanja pred sovražnikom poročniku v rezervi dr. Konradu Šmidu pri 2. bosansko-hercegovinskem pešpolku. Dr. Šmid je naš štajerski rojak in je c. kr. finančni uradnik pri mariborskem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Mariborskim ranjencem hrvatske narodnosti je poslal prevzvišeni nadškof zagrebški dr. Anton Bauer hrvatske molitvenike.

Prestolonaslednik v Pulju. Prestolonaslednik Karol Franc Jožef se je v petek, dne 23. oktobra v jutro z brzovlakom peljal mimo Ljubljane v Polo.

Promocija. Dne 21. t. m. je promoviral v Gradcu za doktorja vsega zdravilstva g. Franc Kolterer, doma iz rogaške župnije.

Iz katoliške cerkve so izstopili v predmestni župniji Sv. Magdalene. Meseca julija: Chum Rudolf, delavec, Tržaška cesta 61; Maier Jože., trgovski sotrudnik, Windenauerstraße 18; Hartmann Karol, trg. sotrudnik, Perkostraße 7; Bradač Ivan, trgovski sotrudnik, Perkostraße 7; Mahalka Vilibald, trgovski sotrudnik, (uslužben pri petrolejski tvrdki Mohorko v Grajski ulici), Mailygasse 36, in Arzenšek Anton, pisarniški sluga, Josefigasse 12. — Meseca avgusta: Engstler Edvard, magaciner, Josefigasse 5; Križan Franc, čevljar, Werkstättenstraße, štev. 3; Režman Franc, čevljar, Werkstättenstraße, štev. 3; Režman Marija, šivilja, Feldgasse 16; Režman Elizabeta, šivilja, Feldgasse 16; Fell Johana, soproga nadzornika južne železnice, Eisenstraße 6; Savost Viktor, lekarnar, Magdalenski trg 3; Savost Hilda, soproga lekarnarjeva, Magdalenski trg 3; Mraz Maks, urar, Fritzgasse 9; Langhamer Franc, trgovski sotrudnik, Redkenbachgasse 2; Bruner Roza, soproga postajenačelnika, Werkstättenstraße 15; Kohout Karolina, udova čevljarja, Perkostraße 7; Bruner Ferdo, gimnazist, Werkstättenstraße 15; Kotnik Janez, tovarniški mojster, Pucheltgasse 1; Jenko Ignacij, kancelist, Josefstraße 45; Straschem Rudolf, kontorist, Magdalenengasse, št. 19; Straschem Albertina, njegova soproga, Magdalenengasse, štev. 19; Vidovič Jakob, tovarniški mojster, Radkenbachgasse 8, in njegova soproga, Vidovič Jožefa; Voniš Ana, hčerka delavca, Windenauerstraße 26; Tscherwek Adolf, strojevodja, Werkstättenstraße 4; Lawugger, skladiščni delavec, Franc Josefstraße 20; Sonne Karol, železniški revident, Gründlgasse 3, in njegova soproga Terezija Sonne; Amberger Jožef, železniški čuvaj, Werkstättenstraße 24, in njegova soproga, Ida Amberger; Rumgaldier Rudolf, kandidat philosoph, Schulgasse 7. — Meseca septembra: Prelog Valter, trgovski sotrudnik, Perkostraße 7 Spitzleitl Franc, trgovski sotrudnik, Franc Jožefstraße 14; Krašovic Franc, strojevodja, Franc Josefstraße 32, in njegova soproga Elizabeta Krašovic; Rosmanith Jožef, gostilničar, Bezirksstraße 64; Muchitsch Bogomir, strojevodja, Bezirksstraße 46; Hofer Andrej, delavec, Karlstraße 12.

Mariborska Dijaška kuhinja. Na gimnaziji v Mariboru se je šolsko leto dne 22. t. m. s slovesno službo božjo pričelo. Med dijaki jih je mnogo, ki so podpore zelo potrebni in tudi vredni. Posebno še za hrano jim sedaj, ob času splošne draginje, gre prav hudo. Tukajšnja Dijaška kuhinja jim bo tudi letos, kolikor mogoče, pomagala. Radi tega pa prosimo sl. občinstvo, da se naše Dijaške kuhinje bodisi z denarnimi prispevki, bodisi s poljskimi pridelki, spominja! Nikar ne pozabite tudi v sedanjih stiskah uboge učeče se mladine!

Dr. Gosak je živ in zdrav! „Slovenski Nar.“ z dne 23. oktobra poroča: Danes je dobila gospa Rakova od svojega moža z južnega bojišča pismo, datirano z dne 17. oktobra, v katerem piše dobesedno: „Dr. Gosak ni padel in tudi ni ranjen, so ga zamenjali.“ Z zadoščenjem beležimo to radostno vest in izrekamo nado, da se bo dr. Gosak, ki je bil že proglašen za mrtvega, ne samo zdrav vrnil z bojišča, ampak da bo živel še mnoga leta.

Slov. učitelji na bojišču. Težko ranjen je gospod Adolf Vizjak, učitelj na Ljubečni pri Celju. Bil je na južnem bojišču ter leži sedaj v Karlovcu na Hrvaškem. — Gospod Franc Gradišnik, učitelj v Št. Lovrencu pod Prežinom je bil tudi na bojišču na jugu, a o njem že od 10. avgusta ni nikakoršnega poročila več. Oba sta služila kot enoletna prostovoljca pri c. kr. domobranskem polku št. 8, 12., oziroma 4. kompanija v Pragi. — Kdor bi zamogel o učitelju gospodu Franc Gradišniku podati kakih poročil, se prosi, da bi blagovolil o njem obvestiti njegove žalostne stariše: Martin Gradišnik, tovarniški delavec v Sp. Hudinji, h. št. 11, p. Celje.

V ruskem ujetništvu je strokovni učitelj g. J. Zdolšek. Pisal je pred nekaj dnevi svoji soprogi iz Saratova ob Volgi.

„Wiedenski Kurjer Polski.“ Ker se je izselilo iz Galicije veliko Poljakov na Dunaj, je začelo tam izhajati več poljskih listov. Imenovani list se rad peča tudi s Slowienci, kakor nas Poljaki imenujejo in slavi „slowienski pulk 87 (z Cylei).“ List pozna tudi naš „Ilustrirani Glasnik“, iz katerega je prestavil pismo črnovojnika Andreja Beričiča iz Rakeka. Pri tem se mu je pa pripetila nezgoda, da piše o „Rakeku v Slavoniji“ in radi tega pravi tudi, da je — chorwacki „Ilustrirani Glasnik.“

Vojaški raporti. Vsled ukaza vojaških oblasti odpadejo letos vsi vojaški raporti.

Novi nabori črnovojnikov letnikov 1878—1890 se ne bodo vršili samo v mestih, kjer je sedež kakega dopolnilnega okraja, na primer Celje, Maribor, Gradec, ampak bo povsod, kjer je sedež okrajnega glavarstva, poslovala naborna komisija. — Pod orožje bodo najprvo vpoklicani letniki 1890, 1889, 1888, in ko bodo ti v vojaških rečeh dovolj izvežbani, pridejo še le na vrsto zopet drugi trije letniki in sicer 1887, 1886 in 1885. V tej vrsti se bo vpoklicalo tudi ostale letnike.

* **Občinski predstojniki oproščeni črnovojniške dolžnosti.** „Mor. Venkov“ poroča, da so vsled posredovanja osrednjega odbora občinskih predstojništev na Moravskem vsi občinski predstojniki, ki so bili rojeni v letih 1878—1890 oproščeni dolžnosti, priti k sedanjemu naboru. Isti list poroča, da morejo biti na predlog okrajnega glavarstva črnovojniške dolžnosti oproščeni tudi že potrjeni občinski uradniki. Tudi občinski svetovalci, ki pomagajo županu pri vodstvu občinskih poslov, so oproščeni črnovojniške dolžnosti, ako župan to pravočasno naznani politični oblasti.

Kolera v naši armadi ponehuje. Število vojakov, ki so oboleli na koleri in griži, je vedno manjše. Zdravstvene odredbe našega armadnega vodstva so zelo mnogo pripomogle, da se je ustavila pot tema nevarnima boleznima. Cepljenje zoper kolero in način zdravljenja z vbrizganjem oglja v kri se je v posameznih slučajih zelo dobro obneslo. Tudi število smrtnih slučajev se je sedaj močno zmanjšalo.

Hmelj. Od 15. t. m. se je poprodalo, oziroma pokupilo v Žatcu vsak dan 200—300 bal hmelja. Cene so poskočile za nekaj kron. Tudi za žtajerski hmelj ss se cene nekoliko zboljšale, in sicer so se gibale med 70—78 K za 50 kg.

Prva licitacija letošnjega mošta se je vršila dne 20. t. m. v Špilfeldu. Prodajal se je pridelek g. grofa Franca Attemsa z raznih leg v Slov. goricah. Slabši mošti so dosegli do 128 K, boljši do 190 K za polovnjak; beli burgundec do 231 K in kozjaški muškatelec 275 do 276 K za polovnjak.

Na Pragerskem je dne 24. oktobra, ob ¼9. uri zjutraj je ogrski poštni vlak, vsled napačno postavljene premikalnice zavozil v poštni voz na drugi tir ter enega uradnika težko poškodoval. Uradnika so prepeljali v bolnišnico.

Sv. Bolfenk na Kogu. Neka češka konsumna zadruga se je obrnila na podpisanega, ki sem se po končanih študijah zdravil na jugu, naj ji nakupim med potjo domu par sto hektolitrov ljutomeržana. Po navadi poštenega slovenskega ljudstva pozdravim vsakogar pri vas z „Dober dan!“ in enako sem tudi storil pretekli teden, ko sem srečal nekega voznika, peljati vino. Voznik pa, mlad pobalin, mi zareži v obraz: „Ti pa si gotovo malovreden pop, ker moraš pozdraviti mene prej, kot jaz tebe!“ Ker sem še vedno bolehen, me je razburila ta surovost tako, da sem šel na prvo postajo in se odpeljal takoj domov. Bratje Slovenci, v sedanjih težkih gospodarskih časih bi vam svetoval, da vsaj ob trgatvi postopate s tujci, ki jih ne poznate, prijazneje in ničvredneže podobnega kalibra naučite vsaj malo spodobnosti, sicer bo jih šlo več isto pot, kakor jaz. Bratski pozdrav poštenim bratom Slovencem! — Dr. František Jerabek, Konice pri Pragi.

Konjice. S koncem t. l. bodo opustili davčni oddelek tukajšnjega okrajnega glavarstva. V prihodnje bo oskrboval to službo le eden uradnik, ki bo prideljen davkariji v Konjicah.

Za vojake-kadilce!

V mnogoštevilnih zasebnih pismih obžalujejo naši spodnještajerski vojaki, da na bojišču ni dobiti, kar bi v prostih urah imeli najrajši: cigarete, smotke, tobak, pipe, vžigalice itd. Bogata mesta in imoviti stanovi nabirajo vsepovsod za svoje vojake takih darov. Ne dopustimo, da bi naši spodnještajerski mladeniči in možje ne imeli tega, kar imajo drugi! Zato prosimo, da se po naših mestih, trgih in vaseh nabirajo za spodnještajerske vojake na bojišču, a tudi v bolnicah: cigarete, smotke, tobak, pipe, vžigalice ali pa tudi denar, s katerim se omislijo omenjeni predmeti. Vsak dar je dobrodošel!

Kar se nabere, naj se vpošlje na eno izmed podpisanih uredništev!

V to svrho so darovali: ravnatelj Zidanšek 3 K, prof. dr. Slavič 3 K, vojni kurat Tomšič 3 K, prof. dr. Hohnjec 3 K.

Uredništvo „Straže“. — Uredništvo „Slov. Gospodarja“. Maribor.

Zadnja poročila, došla v pondeljek, 26. okt.

Najnovejša poročila z bojišča proti Rusom

Dunaj, 25. oktobra.

Naš generalni štab uradno poroča: Na severno-izhodnem bojišču stoji naša armada in močni deli nemške bojne sile v skoro nepretrgani bojni črti od izhodnega dela Karpatov čez Stary-Sambor, mimo izhodne strani trdnjave Przemysl poleg spodnjega toka reke San ter poljskega brega reke Visle do okolice mesta Plozk (severo-izhodno od Varšave) v borbi z glavno rusko bojno močjo. Rusi so na to črto pritegnili tudi svoje čete iz Kavkaza, Sibirije in Turkestana.

Vsled naše ofenzive čez Karpate so Rusi poslali proti našim četam, ki stoje južno-izhodno od Lvova (desno krilo), močne oddelke.

V Srednji Galiciji, kjer sta se oba sovražnika zarila v utrjene postojanke, je bitka splošno ustavljena.

Na južno-izhodni strani Przemysla in ob spodnjem toku reke San so naše čete tudi zadnje dni dosegle lepe uspehe.

Na Rusko-Poljskem so naši kakor tudi Rusi pritegnili v bojno črto zopet več novih čet, ki se od včeraj naprej borijo na južno-zahodni strani črte Visla—Ivangorod—Varšava.

80.000 rubljev za avstrijskega poveljnika.

Tekom vojske je bil nameravan napad na avstrijskega armadnega poveljnika, ki pa se k sreči ni sponesel. Napad ni bil dovolj razumljiv, ker ni bilo pravega povoda zanj. Slučaj je ostal uganka, ki se je še le te dni razvozljala. Iz ruskega tabora je došlo zanesljivo poročilo, da so Rusi razpisali na zajetje ali smrt vsakega naših armadnih poveljnikov nagrado v znesku 80.000 rubljev.

Ruski napadi odbiti.

Veliki glavni stan, dne 24. oktobra dopoldne. javlja:

Zapadno od Avgustova so Rusi obnovili svoje napade, ki pa so bili vsi odbiti.

Boji za belgijsko-francosko morsko obal.

Berolin, dne 24. oktobra.

Iz velikega vojnega stana z dne 24. oktobra popoldne se poroča: Boji na ozemlju ob zalivu Yser-Ypres so izvanredno srditi. Na severnem krilu se je Nemcem posrečilo, prekoračiti s številnimi četami zaliv.

Izhodno od Ypresa in južno-zahodno od Lille so nemške čete po ljutih bojih nekoliko prodirale.

Angleške čete so včeraj, dne 23. oktobra, popolnoma brez vsakega uspeha obstreljevale Ostende.

V gorovju Argonnen so nemške čete tudi prodirale. Zaplenile so večje število strojnih pušk in ujele mnogo Francozov. Dva francoska zrakoplova so nemške čete obstreljevale, oba sta padla na tla.

Severno od Toula priFlirey-u so Francozi odklonili ponudbo Nemcev za kratko premirje, da bi nemške čete pokopale v velikem številu padle francoske vojake in spravile na varno ranjene Francoze.

Zopetno napredovanje Nemcev ob obali.

Berolin, 25. oktobra.

Veliki vojni stan javlja: Yser—Ypres-prekop med Nieuportom in Dixmuidenom so po hudih bojih dne 24. oktobra prekoračila nadaljna močna nemška krdela.

Izhodno in severnozahodno od Ypresa se je sovražnik Nemcem postavil v bran. Vkljub temu se je nemškim četam posrečilo, da so na več mestih še prodirale. Ujele so tudi 500 Angležev, med njimi enega polkovnika in 28 častnikov.

Na izhodu so začele nemške čete prodirati napadalno proti Avgustovu.

V okolici Ivangoroda se borijo nemške čete rama ob rami z avstro-ogrskimi. Ujele so 1800 mož.

Križarka „Emden“ zopet potopila 5 angleških parnikov.

London, dne 23. oktobra.

Londonski list „Times“ piše: „Mala predrzna nemška križarka „Emden“ se je topot prikazala v Arabskem morju in je zajela plen, ki glede ton še prekaša onega, ki ga je napravila v Bengalskem zalivu. Potopila je namreč 5 angleških trgovskih ladij, med njimi eno čisto novo, potem eno jako veliko ter tretjo zelo dragoceno trgovsko ladjo, nadalje 2 s premogom naloženi ladji.

Sedaj je prišel čas, da vprašamo angleškega admirala, ali namerava napraviti konec predrzni vožnji križarke „Emden“, kajti angleški narod se boji, da bo vsled drznih pohodov „Emdena“ prekinjena tudi poštna zveza z Indijo.“

Nemški križarki „Emden“ in „Karlsruhe“ sta sedaj pravcati strah na morju vsemogočne Anglije.

Nemška križarka „Karlsruhe“ potopila 13 angleških parnikov.

London, dne 23. oktobra.

Reuterjeva brzojavka poroča iz LasjPalmasa: Nemški parnik „Krefeld“ je priplul v Tenerifo. Na krovu je imel posadke od 13 angleških trgovskih parnikov, katere je potopila nemška križarka „Karlsruhe“. Tonaža vseh 13 potopljenih angleških trgovskih parnikov znaša 60.000 ton.

Moltke zbolel.

Nemški vojskovodja (načelnik generalnega štaba) general Moltke je zbolel na jetrih in žolču. Nadomestuje ga vojni minister Falkenhayn.

Ruski car lovi Italjane!

Ruski car je ponudil italijanski vladi, da vsem avstrijskim vojakom italijanske narodnosti, ki so jih Rusi ujeli, takoj podari prostost in jih izroči italijanski vladi, ako se ta zaveže, da jih ne bo pustila čez mejo k avstrijski armadi. Italijanski ministrski predsednik Salandra ni odklonil, ampak si je pridržal pravico, da še to ponudbo premisli. Rusi poskušajo vsa sredstva, da bi nam odvrnili še „nepristranske“ sosede.

Založnik in izdajatelj: Konzorij „Straže.“ Odgovorni urednik: Franjo Žebot. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.